

Sinilevää. Kuva on arkistokuva.

Näin huomioit sinilevän riskit - ohjeita sinilevän varalle

Tiedote **16.6.2022 16:07**

Sinilevien havainnointi vesialueilla perustuu yksittäisten henkilöiden havaintoihin ja ilmoituksiin sekä viranomaisten toteuttaman näytteenoton ja seurannan yhteydessä tehtyihin havaintoihin.

Mitä sinilevä on?

Sinilevät ovat luonnollinen osa vesiluontoa, mutta runsastuessaan saattavat aiheuttaa ongelmia, sillä osa lajeista on myrkyllisiä. Noin puolet sinilevien massaesiintymistä on todettu myrkyllisiksi. Lajien myrkyllisyys vaihtelee ja myrkyllisyys pystytään toteamaan varmasti vain laboratoriokokeissa. Osa sinilevistä tuottaa hermo- ja maksamyrkkyjä.

Sinilevä on mikroskooppisen pieni, yksisoluihin levä, joka muodostaa erimuotoisia yhdyskuntia. Yhdyskunta voi näkyä vedessä lajista riippuen pieninä hiutaleina (suvut *Anabaena* ja *Microcystis* sisävesissä, *Nodularia* murtovesissä) tai teräväkärkinä tikkuina (*Aphanizomenon* sekä sisä- että murtovesissä). Runsastuessaan se muodostaa nauhoja ja levälautoja ja värjää vettä tehden sen joskus lateksimaalin näköiseksi. Massa on irtonaista puuroa, joka voi olla väriltään ruskeaa tai vihreää, vanhetessaan ja kuivuessaan massa voi olla turkoosia tai lähes valkoista. Sinilevämassa haistaa tunkkaisen maamaiselta ja homeiselta.

Sinilevän silmin havaittavaa massaesiintymää kutsutaan kukinnaksi, vaikka mitään kukkaa se ei oikeasti muodostakaan. Kukinnan eli sinileväkasaumien esiintymistä ja kestoja on vaikea ennustaa ja hallita. Tuulet ja virtaukset voivat liikutella sinilevämassaa, joten sinilevän määrä vedessä voi vaihdella nopeasti jopa saman päivän aikana. Sinileväesiintymiä alkaa

ilmaantua vesien lämmitessä, yleensä juhannuksen tienoilla, ja ne saattavat jatkaa pitkälle syksyyn. Esiintymien runsaus ja laajuus vaihtelee vuosittain sääoloista ja ravinteista riippuen.

Miten tunnistaa sinilevä?

Sinilevän voi tunnistaa juomalasi- tai keppitestillä. Juomalasitestin aikana vesi seisoo lasissa noin tunnin ajan, jonka aikana sinilevä nousee pinnalle. Aina sinilevä ei kuitenkaan nouse pinnalle, vaan näkyy vedessä vihreinä hippuina. Vettä tulisi siis tarkastella huolella, ennen mahdollista käyttöä. Pinnalla esiintyvät pienet vihreät hiukkaset ovat sinilevää. Keppitestissä levämassaa yritetään nostaa kepillä ilmaan. Jos levämassa hajoaa veteen pieniksi vihreiksi hiukkasiksi, on levä sinilevää.

Havaintojen kirjaaminen Järviwikiin

Levähavaintoja on helppo kirjata Ympäristöhallinnon Järviwikiin sen Havaintolähetti-palvelun kautta, jonka selainversio toimii myös puhelimesta. Havainnoista voi ilmoittaa myös paikallisille ympäristöviranomaisille, josta tieto välittyy valtakunnalliseen leväseurantaan. Järviwiki-verkkosivustolla voit myös tutustua muiden tekemiin sinilevähavaintoihin.

Havaintolähetti: <https://www.jarviviiki.fi/havaintolahetti/>

Kannattaa huomioida, että sivustoilla näkyy ainoastaan sinne ilmoitetut tai tehdyt havainnot. Sinilevätilanne saattaa muuttua nopeastikin. Aina kannattaa pitää silmät auki ja tehdä omia havaintoja sekä toimia tilanteen mukaan.

Vesialueilla sinilevien havainnointi perustuu asukkaiden havaintoihin ja ilmoituksiin sekä näytteenoton ja seurannan yhteydessä tehtyihin havaintoihin. Säännöllistä sinileväseurantaa uimarantojen ja valtakunnallisten havaintopaikkojen valvontaa lukuun ottamatta ei ole.

Yleisten uimarantojen valvonta

Yleisiä uimarantoja valvova kunnan terveydensuojeluviranomainen ei käy joka päivä uimarannalla arvioimassa sinilevän esiintymistä eikä tiedota sinilevätilanteesta päivittäin. Siksi uimarin kannattaa itse arvioida silmämääräisesti uimaveden tila aina ennen uimista.

Mikäli havaitset uimavedessä sinilevää, kannattaa asiasta ilmoittaa terveydensuojeluviranomaiselle.

Terveydensuojeluviranomaisen tiedot löytyvät uimarannan ilmoitustaululta ja kunnan verkkosivuilta.

Mitä haittavaikutuksia sinilevällä on?

Osa sinilevistä voi tuottaa maksa- tai hermomyrkkijä. Myrkkujen lisäksi sinilevä voi tuottaa muun muassa ihoa ärsyttäviä yhdisteitä. Sinileväesiintymän ulkonäön perusteella ei voi arvioida, onko kyseessä myrkkijä tuottava sinilevälaji vai ei.

Ihmisten herkkyys sinilevien aiheuttamille oireille vaihtelee. Oireet ilmenevät yleensä muutaman tunnin sisällä sinilevälle altistumisesta.

Sinilevä voi aiheuttaa

- Iho-oireita
- Vatsaoireita, kuten pahoinvointia, mahakipua, ripulia ja oksentelua
- Flunssan kaltaisia oireita, kuten nuhaa, päänsärkyä, silmien ärsytystä ja kuumetta

Jos sinulla on oireita tai epäilet uineesi sinileväisessä vedessä, peseydy huolellisesti runsaalla puhtaalla vedellä ja saippualla. Yleensä oireet menevät ohi ilman hoitoa ja tarvittaessa voi ottaa kuume- ja kipulääkettä. Mikäli oireena on myös runsasta oksentelua ja ripulointia, syntyy vaara nestehukasta. Silloin on syytä hakeutua hoitoon soittamalla Eksoten päivystysavun numeroon 116 117. Samoin hoitoa vaativat ihon turvotusoireet yhdistettynä runsaaseen punoitukseen tai hankalat hengitystieoireet ovat syy hakeutua päivystykseen. Neuvoa voi kysyä myös HUS Myrkytystietokeskuksesta 0800 147 111.

Kuinka välttää sinilevän haittavaikutukset?

Sinilevän esiintymän kestoa on mahdoton arvioida. Jos vedessä on tai tiedät siinä äskettäin olleen sinilevää, muista nämä asiat:

- Älä ui sinileväisessä vedessä
- Älä päästä lapsia tai lemmikkieläimiä rantaveteen leikkimään tai uimaan
- Vettä ei saa käyttää ihmisten tai eläinten juomavetenä edes keitettynä
- Vettä ei saa käyttää löylyvetenä
- Vettä ei suositella pesuvedeksi
- Vettä ei suositella tiskivedeksi
- Vettä ei suositella syötäväksi tarkoitettujen kasvien kasteluun

Lisätietoja:

Imatran seudun ympäristötoimi, terveysturvonta@imatra.fi

ympäristöinsinööri Marcella Suomalainen, puh. 020 617 4324, marcella.suomalainen@imatra.fi

ympäristöinsinööri Sirpa Heinänen, puh. 020 617 4391, sirpa.heinanen@imatra.fi

Lisää tietoa sinilevästä ja siihen liittyvistä riskeistä

[Terveystietokeskus](#)

[Suomen Ympäristökeskus](#)

[Näin tunnistat sinilevän \(Järviwiki\)](#)

[Sinilevätilanne Järviwikissä](#)

[Myrkytystietokeskus](#)